

Urszula Perlikowska, Jan Michalski

Warszawa - Trasa Łazienkowska

Informator Archeologiczny : badania 6, 274-275

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Filar wykorzystano, jako rodzaj skarpy. Stopa fundamentowa budowli, szerokości około 1,70 m, posadowiona była na skraju byłej fosy: od strony północnej na głębokości 19,40 m nad poziom Wisły, od strony południowej na głębokości 18,50 m. Budowla, w dolnej partii fundamentu rysowała się, jako budynek o ścianie południowej, zewnętrzną założoną na planie wycinka koła od strony wewnętrznej zachowały się kontury prostokątnego pomieszczenia. Dolne partie fundamentu wzniesiono z glazów polnych i grubego gruzu ceglanego, układanych poziomami i zalewanych zaprawą wapienną szarą i żółtawą. Opisanie wyżej fundamenty przecinały warstwy zasypiskowe dawnej fosy. Datowanie obiektów oparto na pomiarach cegły, rodzaju zaprawy, ceramice i stratygrafii warstw kulturowych.

Badania na tym terenie zostały zakończone.

WARSZAWA-TRASA ŁAZIENKOWSKA

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska

P.P. PKZ Oddział w Warszawie

Badania prowadziła mgr Urszula Perlikowska oraz mgr Jan Michalski. Finansowała Dyrekcja Budowy Trasy Mostowej "Łazienkowskiej". Pierwszy sezon badań XIII-XVI w.

Badania miały charakter ratowniczy, związany z zagrożeniem obiektu przez budowę Trasy Mostowej "Łazienkowskiej" i stanowiły kontynuację badań z roku 1968. Celem badań były poszukiwania wczesnośredniowiecznego Jazdowa. Wykop z 1968 roku był prostopadły do skarpy ujazdowskiej, na ośi wschód-zachód i wytyczony w połowie odcinka między dzisiejszymi pozostałościami Zamku Ujazdowskiego, a punktem gdzie lokalizowano dwór Ujazdowski. W bieżącym sezonie nastąpiło poszerzenie wykopu z 1968 r. w kierunku północnym.

Fundamenty XIX-wiecznych budynków koszarowych zniszczyły w części wykopu do samego calca wcześniejsze warstwy kulturowe. Częściowo nienaruszona okazała się warstwa ciemnobrunatnego humusu, która sprawiała wrażenie gleby uprawnej. W warstwie tej wystąpiły jedynie ułamki naczyń glinianych reprezentujących okazy szare, siwe i ceglaste, toczone i dobrze wypalone. Warstwa ta powstała prawdopodobnie na skutek użytkowania tego odcinka Jazdowa do celów uprawy rolnej lub ogrodowej na przełomie XV i XVI wieku. Uchwycono trzy zarysy jam, w których wystąpił jednolity materiał zabytkowy / ceramika, kości / datowany wstępnie na XIII-XIV w. W północnym profilu wykopu uchwycono zarysy jamy nr 4, której materiał można wstępnie datować na XII-XIII wiek. Z warstwy ciemnobrunatnego

humusu i z jam zostały pobrane próbki do badań paleobotanicznych. Jamy przecinały warstwę kamieni zalegających w warstwie gliny. Wśród kamieni nie znaleziono żadnych zabytków, które by potwierdziły hipotezę osnutą na podstawie badań z 1968 roku o związku tej warstwy z jakąkolwiek działalnością człowieka.

Tegoroczne badania nie uchwyciły pozostałości grodu ani podgrodzia. Wykop mieścił się prawdopodobnie w obrębie gospodarczym Jazdowa.

WIELICZKA, pow. Kraków
Stanowisko 2

Muzeum Żup Krakowskich
w Wieliczce

Badania prowadził dr Antoni Joźkowski.
Finansowało Muzeum Żup Krakowskich
w Wieliczce. Dziewiąty sezon badań.
Fosa, mur obronny i budowle /XIII/XIV w./.

Celem prac wykopaliskowych prowadzonych w br. na zamku śupnym w Wieliczce było przebadanie rejonu kuchni, ustalenie wymiarów i chronologii fosy znajdującej się po zewnętrznej stronie najstarszego muru obronnego oraz relacji chronologicznej między tym murem, a centralnym budynkiem zamkowym.

Badania kuchni wykazały, że zachowane obecnie mury austriackie spoczywają na fundamentach średniowiecznych tylko na odcinku północnym i wschodnim, natomiast od południa i zachodu przebieg ich znacznie różni się. Budowla średniowieczna posiadała w rzucie poziomym kształt zbliżony do prostokąta o wymiarach zewnętrznych 12,3 x 11,5 m, zaś budynek austriacki był raczej prostokątny, usytuowany na osi północ-południe. Nie znamy - jak dotąd - przyczyn zmiany formy i wielkości kuchni w czasach rozbiorowych.

Ślady fosy zachowały się przy zachodnim licu muru obronnego z XIII/XIV w. w postaci zagłębienia w calcu o szerokości 5 m, wypełnionego ciemną ziemią z nielicznymi zabytkami ruchomymi. Materiał zabytkowy odkryty w wypełniaku, głównie ceramika, podkowy żelazne, noże itp. świadczy o zasypaniu fosy w drugiej połowie XIV wieku, a więc w trakcie prac związanych z trzecią fazą rozbudowy zamku wielickiego.

Najmniej danych uzyskano do trzeciego zagadnienia, a mianowicie współzależności chronologicznej między murem obronnym z XIII/XIV w. a najstarszymi zabudowaniami mieszkalnymi. Wykopy w tej części zamku przerwano z powodu napływu wody gruntowej. Obserwacja stratygrafii wskazuje, że współczesną z murem była niewątpliwie budowla prostokątna w kształcie donżonu o wymiarach około 16 x 10 m, znana z badań w ub. latach. Odsłanianie dalszych elementów architektonicznych wstrzymano do chwili odwodnienia terenu zamkowego.